



УДК 930.25(477)

*Іван Мищак*

## НАУКОВА РОБОТА АРХІВНИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ В РОКИ ХРУЩОВСЬКОЇ «ВІДЛИГИ»

На основі опублікованих матеріалів і нових архівних даних розглядається наукова робота архівних установ України в роки хрущовської «відлиги». Висвітлюються особливості архівного будівництва другої половини 1950-х – першої половини 1960-х рр. Показано як позитивні зміни, що відбулися в архівній справі в цей період, так і притаманні їй недоліки.

**Н**аукова робота архівних установ нарівні із заходами щодо збереження документів – одне з найважливіших завдань архівістів. Адже лише введені до наукового обігу архівні документи сприяють розвитку наукових знань, зокрема дослідженню вітчизняної історії, збереженню культурної спадщини народу тощо. У даному контексті особливого значення набуває наукова робота архівів у другій половині 1950-х – першій половині 1960-х рр., зокрема заходи архівістів щодо оприлюднення значної частини документів, які до цього часу зберігалися у спецфондах і були недоступними для дослідників.

Звичайно, дане питання вже неодноразово привертало увагу дослідників. Окремих його аспектів торкнулися у своїх працях українські історики-архівісти радянського періоду О.Г.Мітюков, С.Д.Пількевич, російська дослідниця Т.І.Хорхордіна, ряд інших вітчизняних і зарубіжних науковців та архівістів-практиків<sup>1</sup>. Проте їхні праці не дають повної загальної картини розгортання та основних напрямів роботи з даної проблеми у вказаний період, а присвячені або окремим питанням архівної роботи, або взагалі розглядають діяльність українських архівістів у контексті загальносоюзної архівної роботи. Серед праць сучасного етапу особливо слід відмітити видання «Нарисів історії архівної спра-



ви в Україні» під редакцією І.Б.Матяш та К.І.Климової<sup>2</sup>, в яких на новій концептуальній основі розглядається історія архівної справи в Україні з найдавніших часів до сьогодення, чітко і виважено проаналізовано найхарактерніші особливості, недоліки і переваги архівного будівництва на різних його етапах. Однак історія архівної справи у повоєнний період і досі недостатньо висвітлена в науковій літературі і потребує окремого детального дослідження. Пропонована стаття є спробою дати загальну характеристику основним напрямам наукової роботи українських архівістів у роки так званої хрущовської «відлиги».

Період хрущовської «відлиги» розпочав новий етап у розвитку вітчизняної архівної справи. Засудження культу особи Й.Сталіна на XX з'їзді КПРС сприяло піднесенню суспільно-політичного і культурного життя. Це дало поштовх для розвитку суспільних наук в цілому й, зокрема, історії та архівознавства. Зросло зацікавлення дослідників документальними джерелами. Особливий інтерес становили ті з них, які зберігалися в архівах і не були введені до наукового обігу.

Проте доступ дослідників до архівних документів був обмеженим, а рівень наукової роботи архівних установ залишався низьким. Тому постало питання про розширення наукової роботи архівів і введення до наукового обігу невідомих раніше документів.

Поштовхом для цього стала розроблена за допомогою архівістів постанова ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР від 07.02.1956 р. «Про заходи по упорядкуванню режиму зберігання і кращому використанню архівних матеріалів міністерств і відомств» та така ж постанова ЦК КПУ та Ради Міністрів УРСР від 18.04.1956 р.<sup>3</sup> Для розширення джерельної бази і видання нових праць рішенням постанов архіви було зобов'язано надавати документи для наукового використання і публікації. Також дозволено використовувати ті з них, які є наслідком колегіального керівництва, але підписані особами, що згодом були усунуті від керівництва і репресовані. Зазначалось, що такі документи треба опубліковувати без підписів, зазначаючи



лише організацію або установу, від імені якої вони виходили. Особливе доручення зобов'язувало Архівне управління МВС УРСР (АУ УРСР) протягом 1956 – 1957 рр. переглянути у підвідомчих архівах фонди, які знаходяться на таємному зберіганні, з метою передачі на загальне зберігання необґрунтовано засекречених документів для їх використання та організувати систематичне видання збірників документів. Значна увага приділялася вдосконаленню системи науково-довідкового апарату архівів (НДА), без якого було неможливо відшукати потрібний документ, що ускладнювало роботу дослідників.

На виконання урядових постанов було розроблено план роботи архівів, згідно з яким пріоритетними напрямками було визначено розширення науково-інформаційної та науково-довідкової роботи, розсекречення архівних документів та переведення їх на загальне зберігання, поліпшення роботи читальних залів архівів та спрощення доступу дослідників до архівних документів, вдосконалення системи НДА шляхом створення каталогів, покажчиків та путівників.

У відповідності з наміченим планом архівісти взялися за виконання поставленого завдання. Головна проблема полягала в тому, що архівна галузь перебувала під пильним наглядом партійних та каральних органів, які визначали напрями роботи та тематику наукових досліджень. Проте рішення постанов 1956 р. змінили ситуацію на краще.

Особливого значення в архівній роботі другої половини 1950-х рр. набуло переглядання документів відділів таємних фондів і розсекречення безпідставно засекречених матеріалів. Зокрема, у липні 1956 р. держархівам України були дані вказівки з питань розсекречення матеріалів, а в жовтні цього ж року по архівах Лівобережних областей республіки було складено оглядовий лист, направлений на підвищення якості робіт по розсекреченню документів. До кінця року було переглянуто більшість архівних матеріалів, що зберігалися у відділах таємних фондів Лівобережних областей (981850 справ), із яких розсекречено 472626 справ. У кінці року до розсекречення при-



ступили й архіви інших областей, а вже на 1 січня 1957 р. у них було розсекречено 58909 справ, із 738630 справ, що перебували у таємних фондах<sup>4</sup>. Цю роботу було продовжено і в 1957 р. Із загальної кількості 1720480 справ, що перебували на таємному зберіганні, до кінця 1957 р. розсекретили 1075494 справ (62 %). Більшість цих документів передали у відділи загального зберігання<sup>5</sup>. Серед розсекречених документів було багато особових фондів радянських державних діячів 1920 – 1930-х рр. (С.Косіора, В.Чубаря, Г.Петровського та багатьох інших), матеріали громадянської війни і післявоєнної відбудови народного господарства, частина фондів дожовтневого періоду тощо.

Розсекречення архівних матеріалів сприяло залученню їх до наукового обігу і збільшенню науково-інформаційної роботи архівів. Так, якщо з 1946 по 1955 р. співробітники держархівів України опублікували близько 600 статей і 186 повідомлень передали по радіо та видали з 1944 по 1955 р. 23 збірники документів<sup>6</sup>, то у 1957 р. співробітники АУ МВС УРСР і держархівів на основі документів видали 32 наукові збірники, 486 статей, повідомлень і заміток. У 1958 р. опубліковано вже 521 статтю і 20 повідомлень, а в 1959 р. вишли з друку 9 збірників документів, ряд брошур та 372 статті. Працівники Харківського, Львівського, Херсонського, Вінницького, Запорізького, Київського облдержархівів і ЦДАЖР УРСР на цей час видали вже по кілька збірників документів<sup>7</sup>. У результаті цієї роботи до наукового обігу було залучено велику кількість невідомих раніше джерел.

В другій половині 50-х рр. спостерігається розширення науково-інформаційної роботи партійних архівів республіки. Якщо до цього часу виявлення документів і підготовку наукових збірників проводили лише окремі архіви, то з початку 1956 р. ця робота набуває цілеспрямованого характеру. Звичайно, вона велася на замовлення партійних органів і була присвячена, в основному, ювілеям Першої російської революції 1905 – 1907 рр. та Жовтневої 1917 р., а також підготовці збірників спогадів і матеріалів про В.Леніна та інших партійних діячів, історії парторганізацій тощо. Проте темпи видання збірників свідчать про



масштаб проведеної роботи і зростання наукового рівня співробітників партархівів. Так, вже протягом 1957 – 1959 рр. працівниками партархівів було видано 35 збірників документів і спогадів та одна монографія (І.П.Заболотний «Червона Волинь»)». Звичайно, в підготовці цих видань брали участь працівники держархівів та наукових установ, збірники виходили з численними помилками і, часто, потребували серйозного доопрацювання, та все ж можна стверджувати, що з цього часу партійні архіви розпочали наукове використання своїх фондів.

Розсекречення фондів і введення в науковий обіг значної кількості цінних документів одразу ж відбилося на роботі читальних залів архівів. Інтерес науковців до архівних джерел помітно зріс, що було пов'язано із спрощенням їх доступу до архівосховищ. Якщо у 1955 р. у читальних залах держархівів працювало 969 дослідників, які зробили 8057 відвідувань і використали 43880 од. зб., то у 1956 р. працювало вже 1567 дослідників, які зробили 15648 відвідувань і використали 96305 од. зб., а в 1957 р. кількість дослідників зросла до 2974. Вони зробили 21245 відвідувань і використали 109210 од. зб. Даліше кількість дослідників у читальних залах держархівів України почала зменшуватись: 1958 р. – працювало 2275 дослідників, які зробили 20058 відвідувань і використали 122094 од. зб., 1959 р. – 2144 дослідники, які використали близько 100 тис. справ<sup>9</sup>. Спад дослідницької активності у кінці 1950-х рр. був пов'язаний із черговим наступом партійно-бюрократичного апарату на свободу слова, повторним засекреченням раніше розсекречених документів, посиленням цензури.

Проте навіть у період відносної лібералізації не всюди були створені сприятливі умови для роботи дослідників. Через відсутність необхідних приміщень у цей час ще не мали читальних залів державні архіви Кіровоградської, Полтавської, Сталінської, Рівненської, Черкаської областей, філіал Закарпатського облдержархіву у м. Мукачевім та більшість облпартархівів. Погано обладнаними були читальні зали Сумського, Київського, Херсонського, Ворошиловградського,



Дніпропетровського, Станіславського облдержархівів<sup>10</sup>. Це ускладнювало роботу дослідників і запобігало впровадженню документів до наукового обігу.

Чисельність дослідників, які працювали у партійних архівах республіки, була набагато меншою, ніж в держархівах. Це було пов'язано із складністю доступу до партійних документів. Але і тут простежується тенденція до зростання. Так, якщо в 1955 р. у партархівах працювало 223 дослідники, то в 1959 р. – 514, що більше ніж в 2 рази<sup>11</sup>. Проте всі вони були членами або кандидатами в члени партії і займалися дослідженням тем, затверджених в ЦК КПУ.

Починаючи з 1956 р., держархіви України значно збільшили свою довідкову роботу. Вона була пов'язана, в першу чергу, із прийняттям нового закону про державні пенсії. Тисячі громадян республіки одразу ж звернулися із запитаннями до архівів. Так, якщо у 1955 р. було видано 92408 біографічних довідок, то у 1956 р. – 201649 довідок. Зокрема, до Державного архіву Київської області у 1955 р. поступило 9 тис. запитів громадян, а у 1956 р. – вже більше 25 тис.<sup>12</sup> Архівістами Харківського облдержархіву в 1956 р. видано 24261 довідку, Одеського – 11146 довідок. У середньому обсяг довідкової роботи в архівах збільшився у 2,5–3 рази, у порівнянні з попередніми роками. Збільшення довідкової роботи в другій половині 50-х рр. було характерним і для партійних архівів республіки. Так, якщо в 1955 р. ними було виконано 8820 запитів установ та окремих громадян, то, наприклад, у 1958 р. – вже 15318 запитів<sup>13</sup>. Це свідчить про те, що партійні архіви стали більше уваги приділяти науковій роботі і стали більш відкритими.

Проведення архівами у значному обсязі наукової роботи вимагало створення досконалої системи НДА, без якого неможливо швидко відшукати потрібний документ. Основним напрямом удосконалення НДА було визнано каталогізацію. Картковий метод описання документів вперше був застосований в ЦДІА УРСР у Києві в 1953 р. під час науково-технічного впорядкування фондів, а в 1954 р. – при описуванні і обліку документів,



виявлених у процесі підготовки збірників документів. Таким чином, у 1954 р. був покладений початок створення тематичної картотеки в ЦДІА УРСР у Києві<sup>14</sup>. Робота над створенням єдиного каталогу розпочалася тут у 1958 р., а вже на 1 січня 1959 р. у тематичному каталозі архіву налічувалось близько 25 тис. карток та ще 1276 карток було влито у тематичну картотеку в результаті виконання запитів протягом 1959 р.<sup>15</sup>

Масову каталогізацію архівних фондів вперше розпочали в Україні ЦДАЖР УРСР і Чернігівський облдержархів. У ЦДАЖР УРСР першим для каталогізації був визнаний фонд ВУЦВК. Інші архіви приступили до упорядкування і систематизації своїх предметно-тематичних картотек, які створювались у процесі виявлення документів з окремих тем у попередні роки. За станом на 1 січня 1960 р. такі картотеки вже налічували до 300 тис. карток<sup>16</sup>. Таким чином, розпочата у кінці 1950-х років каталогізація фондів держархівів України набула широкого поширення, що в подальшому у значній мірі полегшило розшук того чи іншого потрібного документу і позитивно відбилося на всій науковій роботі архівів.

Крім каталогів, велику увагу архівісти приділили підготовці науково-довідкових видань. Найактивніша робота в кінці 1950-х рр. велася над створенням путівників по фондах державних архівів. Перший путівник по ЦДІА УРСР у Києві вийшов у 1958 р. і значно полегшив роботу дослідників у архіві. Ще кілька путівників по центральних і обласних державних архівах були в стадії завершення і вийшли впродовж наступних років. Отже, до кінця 1950-х рр. було закладено основу для створення досконалого НДА архівів, який відіграє визначну роль у науковому дослідженні.

Що стосується партійних архівів, то головним елементом НДА в них залишалися описи фондів. Певного поширення набуло також складання алфавітних картотек, але про підготовку путівників навіть не йшлося, оскільки партійні архіви продовжували залишатися закритими для широкого загалу дослідників.

Таким чином, архівне будівництво в Україні другої половини 1950-х рр. було спрямоване на виконання урядової постанови з архівної справи 1956 р. Завдяки частковій лібералізації суспільства архівна галузь теж зазнала змін. Розсекречення ряду документів і спрощення доступу дослідників до архівів спричинилося до збільшення наукової роботи, опрацювання нових тем. Ще однією особливістю архівного будівництва цього періоду є проведення великої роботи по створенню НДА, особливо каталогів і путівників по архівних фондах. Це відкрило завісу таємничості архівів і дало можливість дослідникам приступити до наукового використання їх матеріалів.

Проте вже з 1959 р. в роботі архівістів намітилися негативні чинники. Зокрема, почалося призупинення досліджень по розсекреченню архівних документів. Як справедливо зазначила сучасна російська дослідниця Т.Хорхордіна<sup>17</sup>, цьому посприяв закритий «Методичний лист начальникам центральних державних архівів СРСР, начальникам архівних управлінь — архівних відділів МВС СРСР союзних республік про перегляд порядку створення архівних довідників» від 31 серпня 1959 р. У листі наголошувалось, що в ряді путівників, підготовлених архівістами, «невиправдано широко розкривається зміст матеріалів по зовнішній і внутрішній політиці і по економіці, що не являється доцільним для відкритого друку»<sup>18</sup>. ГАУ МВС СРСР вимагало негайно призупинити видання путівників, навіть уже зданих у набір, щоб вилучити з тексту анотацій всі відомості про зміст документів, які «можуть бути використані для шкоди інтересам Радянського Союзу і його дружнім відносинам з іншими країнами.» Головну увагу архівістів було звернуто на внутрішню архівну роботу, а всю роботу по створенню НДА поставили під контроль спеціальних комісій<sup>19</sup>. Такі заходи зменшили активність архівістів по розсекреченню документів та переведенню їх на загальне зберігання, а вся робота з розсекречення пішла на спад. Посилення цензури призвело і до зменшення активності дослідників по розробленню нових тем, а чимало наукових розробок було припинено.





Особливістю архівного будівництва першої половини 1960-х рр. було проведення ряду змін, які мали позитивно вплинути на стан галузі та сприяти поліпшенню архівної роботи. У першу чергу, це переведення ГАУ СРСР та АУ союзних республік у 1960 р. із відання МВС у безпосереднє підпорядкування Ради Міністрів. 9 вересня 1961 р. урядовою постановою під № 1292 було затверджено «Положення про Архівне управління при Раді Міністрів Української РСР»<sup>20</sup>, яке узаконило вихід АУ УРСР із системи МВС та передачу його у відання Уряду України. Згідно нового Положення, головним завданням архівних установ було визнано збереження документів та забезпечення їх наукового використання. Виконуючи пункти постанови, при АУ УРСР було створено Наукову раду для розгляду найважливіших питань теорії і практики архівної справи та публікації архівних документів.

Як і раніше, пріоритетним напрямом діяльності архівів залишалася науково-інформаційна робота. Так, лише у 1961 р. архівісти працювали над підготовкою 64 збірників документів (з них 10 видано) та опублікували в періодичній пресі близько 300 статей і повідомлень. А всього протягом 1960 – 1964 рр. співробітниками держархівів республіки було видано 40 збірників документів та понад 1800 статей і повідомлень, чимало наукових праць, у тому числі випуск «Історичні джерела та їх використання» та ряд інших.

Одночасно було відзначено, що рівень науково-інформаційної роботи партархівів залишається низьким. Причиною цього була недостатність кваліфікованих кадрів, у тому числі наукових співробітників. Так, на 1 січня 1961 р. лише в Дніпропетровському, Сталінському і Харківському партархівах було по два наукових співробітники, в інших – по одному, а у Волинському, Закарпатському, Рівненському, Станіславському, Тернопільському і Чернівецькому – посад наукових співробітників взагалі не було передбачено. Проте навіть наявні в архівах наукові співробітники не всі мали вищу освіту. Щоб якимось змінити становище на краще було прийнято рішення в 1962 р.



ввести посади наукових співробітників в усіх партархівах, а в 11 з них ще й посади старших наукових співробітників<sup>21</sup>. Також було вжито заходів для підвищення кваліфікації працівників та прийняття на роботу молодих спеціалістів з вищою історико-архівною освітою, завдяки чому рівень наукової роботи партархівів протягом наступних років дещо поліпшився. Всього ж протягом 1959 – 1965 рр. працівники партархівів разом з держархівами та іншими науковими установами видали 55 збірників документів, матеріалів і спогадів, кілька монографій, опублікували в пресі близько 500 нарисів, статей, понад 250 добірок документів, організували 61 виставку та підготували близько 100 теле- і радіовиступів. За темами наукові збірники розподілялися так: 16 присвячено періоду Великої Вітчизняної війни, по 5 – В.І.Леніну, громадянській війні та радянському будівництву 20-30-х рр. Чимало праць висвітлювали діяльність парторганізацій<sup>22</sup>. Звичайно, науково-інформаційна робота партархівів проводилася за вказівкою ЦК КПУ і носила, здебільшого, пропагандистський характер. Але зростаючий рівень праць і їхня чисельність свідчили про те, що партійні архіви почали перетворюватися з простих сховищ таємних документів в науково-дослідні установи.

Таким чином, рівень науково-інформаційної роботи державних і партійних архівів продовжував зростати. Але і тут були свої недоліки. Ще у 1961 р. по тематиці, запропонованій ГАУ СРСР, 99 наукових співробітників архівних установ України взяли для розробки 68 тем з різних питань архівної справи. Пройшло 4 роки. Виявилося, що робота велася над 11 темами, а закінчено розробку лише 4-х<sup>23</sup>. Подібним чином не були доведені до завершення й багато інших наукових розробок. Часто причиною цього було втручання партійних органів у діяльність архівістів і вказівки припинити розроблення тієї чи іншої наукової теми, що видавалася їм шкідливою чи небажаною.

Певна увага з початку 1960-х рр. приділялася створенню і вдосконаленню НДА архівів. Проте помітних успіхів у цьому досягли лише центральні державні архіви республіки та окре-



мі облдержархіву. Ситуація змінилася лише в 1963 р., коли у зв'язку з підготовкою багатотомного видання з історії міст і сіл України масово розпочали тематичне виявлення документів з історії населених пунктів. Одночасно проводилась систематизація складених тематичних карток за географічною ознакою. Так було закладено основу для створення географічного та ряду інших каталогів. Ця робота продовжувалася і в наступні роки, завдяки чому на середину 1960-х рр. вдалося закаталогізувати близько 10 % архівних фондів і створити систему каталогів. Найбільшого поширення із них набули систематичний, географічний та іменний. Ще одним кроком по вдосконаленню НДА архівів стала підготовка і видання путівників та покажчиків по їх фондах. Таку роботу проводили всі центральні та обласні державні архіви і їх філіали. Лише в 1964 р. було видано путівники по фондах Волинського, Львівського, Хмельницького та Чернігівського облдержархівів (всього в Україні на цей час було видано 18 путівників по архівах), що значно полегшило роботу дослідників<sup>24</sup>. Активність останніх з кожним роком продовжувала зростати. Так, у 1960 р. в читальних залах державних архівів працювало 2371 чол. (в читальних залах партархівів – 561 дослідник), у 1961 р. – 2960 (856), у 1962 – 3076 (1020), у 1963 – 6246, у 1964 – 6493 дослідники<sup>25</sup>. Вони використали велику кількість архівних справ і ввели до наукового обігу багато важливих документів, чим внесли помітний вклад у розвиток вітчизняної історичної науки.

Таким чином, відносна лібералізація суспільства у роки хрущовської «відлиги» сприяла деякому піднесенню українського архівознавства. Пріоритетними напрямками архівного будівництва другої половини 1950-х – першої половини 1960-х рр. було визнано розширення наукової роботи архівних установ, серед яких головну увагу було приділено розсекреченню документів та введенню їх до наукового обігу, спрощенню доступу дослідників до архівних документів тощо. Це дало можливість ввести до наукового обігу чимало невідомих раніше документів і позитивно вплинуло на розвиток вітчизняної історичної



науки. Проте надії архівістів на демократизацію галузі і зменшення партійно-державного контролю за їхньою діяльністю у зв'язку з передачею АУ УРСР з підпорядкування МВС у видання Ради Міністрів УРСР не виправдалися. Централізація галузі ще більше посилилась, а роль АУ зводилася до контролю за виконанням архівними установами наказів командно-адміністративного апарату.

1. Мітюков О.Г. Радянське архівне будівництво на Україні. 1917–1973. – К.: Наук. думка, 1975; Пилькевич С.Д. Архивное строительство на современном этапе // Друга республ. наук. конф. з архівознав. та інших спец. іст. дисциплін. – К., 1965; Хорхордина Т. История Отечества и архивы: 1917 – 1980 гг. – М.: Изд-во Рос. гуманитар. ун-та, 1994; Кукреш С. Створення предметно-тематичного каталога в ЦДІА УРСР у Києві // Наук.-інформ. бюлетень АУ УРСР. – 1960. – № 2 та ін.
2. Нариси історії архівної справи в Україні / За заг. ред. І.Б. Матяш та К.І. Климової. – К.: Видавн. дім «КМ Академія», 2002. – 612 с.
3. Информационный бюллетень ГАУ СССР. – 1956. – № 4. – С. 3–6, Наук.-інформ. бюлетень АУ УРСР. – 1958. – № 2. – С. 8–12.
4. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі – ЦДАВО України). – Ф. 14. – Оп. 2. – Спр. 1018. – Арк. 7–8.
5. Там само. – Спр. 1130. – Арк. 8.
6. К итогам научно-исследовательской работы государственных архивов УССР за 1951–1955 гг. // Науч.-информ. бюллетень АУ УССР. – 1956. – № 1. – С. 4.
8. ЦДАВО України. – Ф. 14. – Оп. 2. – Спр. 1236. – Арк. 11–15.
8. Центральний державний архів громадських об'єднань України (далі – ЦДАГО України). – Ф. 39. – Оп. 3. – Спр. 1004. – Арк. 12–14.
9. ЦДАВО України. – Ф. 14. – Оп. 2. – Спр. 1026. – Арк. 30; Там само. – Спр. 1242. – Арк. 18.
10. Там само. – Спр. 1034. – Арк. 37.
11. ЦДАГО України. – Ф. 39. – Оп. 3. – Спр. 1042. – Арк. 19.
12. ЦДАВО України. – Ф. 14. – Оп. 2. – Спр. 1018. – Арк. 9.
13. ЦДАГО України. – Ф. 39. – Оп. 3. – Спр. 965. – Арк. 22.



14. Кукреш С. Створення предметно-тематичного каталогу в ЦДІА УРСР у Києві // Наук.-інформ. бюлетень АУ УРСР. – 1960. – № 2. – С. 16.
15. Там само. – С. 17–18.
16. Мітюков О.Г. – Вказ. праця. – С. 178.
17. Хорхордіна Т. – Указ. соч. – С. 302–303.
18. Там же.
19. Там же.
20. Хронологічне зібрання законів, указів Президії Верховної Ради, постанов і розпоряджень Уряду Української РСР. – Т. 7. – К., 1964. – С. 267–270.
21. ЦДАГО України. – Ф. 39. – Оп. 3. – Спр. 1075. – Арк. 6.
22. Там само. – Спр. 1226. – Арк. 2–7.
23. Пількевич С.Д. Архивное строительство на современном этапе // Друга республіканська наукова конференція з архівознавства та інших спеціальних історичних дисциплін. – К., 1965. – С. 22.
24. ЦДАВО України. – Ф. 14. – Оп. 2. – Спр. 1760. – Арк.
25. Пількевич С.Д. Архівне будівництво на Україні за роки Радянської влади // Архіви України. – 1968. – № 6. – С. 18.

*Ivan Myshchak*

**SCIENTIFIC WORK OF THE ARCHIVAL INSTITUTIONS  
OF UKRAINE IN THE PERIOD OF KHRUSHCHOV'S «THEW»**

Scientific work of the archival Institutions of Ukraine in the second half of the 50-th and in the first half of the 60-th years is exposed on the basis of the published materials and new archival data. Special features of archival development in period of Khrushchov's «thaw» are presented. The positive changes that took place in archival science in this period, as well as the shortcomings that were peculiar to it, are shown.